ROMÂNIA

CONSILIUL LEGISLATIV

AVIZ

referitor la proiectul de Lege pentru modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul penal referitoare la infracţiuni privind viaţa sexuală

Analizând proiectul de **Lege pentru modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul penal referitoare la infracţiuni privind viaţa sexuală,** transmis de Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr.85 din 7.06.2001,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a din Legea nr.73/1993 şi art.48(2) din Regulamentul de organizare şi funcţionare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observaţii şi propuneri :

1. Prezentul proiect de lege vizează modificarea şi completarea unor dispoziţii din Codul penal referitoare la infracţiuni privind viaţa sexuală. Proiectul propune totodată abrogarea art.200 care incriminează relaţiile sexuale între persoane de acelaşi sex.

Întrucât prevederile alin.2 - 4 ale art.200 privesc fapte deosebit de grave şi pentru ca abrogarea art.200 să nu ducă la interpretarea că cei condamnaţi în baza acestor texte ar trebui eliberaţi, proiectul conţine şi o dispoziţie tranzitorie care să înlăture această posibilitate.

Proiectul vizează, de asemenea, modificarea art.197 şi art.198, în sensul că introduce expresia de "act sexual, de orice natură, cu o persoană de sex diferit sau de acelaşi sex", pentru a se evidenţia faptul că, în urma abrogării art.200, textele se aplică atât actelor heterosexuale cât şi celor săvârşite între persoane de acelaşi sex, fără nici un fel de discriminare. Au fost majorate, totodată, unele pedepse

principale şi a fost adăugată ca pedeapsă complimentară, interzicerea unor drepturi.

Precizăm, că un proiect de Lege privind modificarea şi completarea Codului penal, a Codului de procedură penală şi a unor legi speciale se află în prezent în dezbaterea Comisiei juridice a Senatului.

Pentru a se evita adoptarea unor legi de modificare repetată a Codului penal, sugerăm concentrarea tuturor propunerilor de modificare şi completare a Codului penal într-un singur proiect.

Prin conţinutul său, proiectul se încadrează în categoria legilor organice.

2. Din punct de vedere al dreptului comunitar, precizăm că la nivelul legislaţiei Uniunii Europene nu se regăsesc în mod expres acte juridice comunitare, **obligatorii,** care să reglementeze problematica ce constituie obiectul prezentului proiect de lege.

În schimb, în planul reglementării **relaţiilor de tip homosexual,** dar şi în cel al **protecţiei legale a copiilor,** putem afirma că se manifestă un interes deosebit din perspectiva respectării drepturilor omului, atât la nivelul Uniunii Europene, cât şi la cel al unor organizaţii internaţionale cu caracter regional, precum Consiliul Europei.

Astfel, în raport de exigenţele impuse de Uniunea Europeană, problematica generală a respectării drepturilor omului se constituie ca unul dintre criteriile politice de bază, stabilite la nivelul Consiliului European de la Copenhaga, ce necesită a fi îndeplinite în vederea aderării României la Uniunea Europeană. În acest sens, aşa după cum se arată de către Comisia Europeană în Raportul periodic pe anul 1999 asupra progreselor realizate de România pe calea aderării, "Codul penal român trebuie să se alinieze la normele europene în privinţa unor chestiuni, precum **homosexualitatea** ...".

Cât priveşte **Raportul Comisiei Europene pe anul 2000,** acesta remarca eforturile Guvernului român de a promova o serie de proiecte de legi din sfera reformei justiţiei, menite a aborda cele mai relevante probleme referitoare la ***drepturile omului,*** dintre care se detaşează adaptarea legislaţiei române la normele europene, exemplificându-se materia **dezincriminării homosexualităţii.**

De asemenea, la **nivelul Consiliului Europei,** prin Rezoluţia nr.1123/1997 referitoare la respectarea obligaţiilor şi angajamentelor contractate de România, Adunarea Parlamentară constata în şedinţa sa

din 24 aprilie 1997 că " anumite dispoziţii ale Codului Penal, actualmente în vigoare, sunt inacceptabile şi pun grav în pericol exerciţiul libertăţilor fundamentale, în particular art.200 referitor la actele homosexuale ...".

Faţă de acestea, potrivit pct.14 din acelaşi document european, ***Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei*** **solicită autorităţilor române să modifice fără întârziere dispoziţiile Codului Penal** şi ale legii privind organizarea judecătorească, ce sunt contrare libertăţilor fundamentale, aşa cum au fost ele enunţate în Convenţia Europeană a Drepturilor Omului. Totodată, în finalul Recomandării, deşi se consideră că România şi-a respectat obligaţiile şi angajamentele cele mai importante, Adunarea Parlamentară îşi rezervă totuşi dreptul de a decide redeschiderea procedurii de monitorizare dacă condiţiile enunţate în acest document nu vor fi satisfăcute într-un termen de 1 an de la adoptarea Rezoluţiei sau dacă România nu-şi onorează obligaţiile şi angajamentele ce-i incumbă în calitate de stat membru al Consiliului Europei.

Aşadar, deşi fără forţă juridică obligatorie, documentele mai sus invocate, prin excelenţă de natură politică , atât la nivelul Uniunii Europene, cât şi la cel al Consiliului Europei, consacră **imperativul dezincriminării homosexualităţii** din legislaţiile penale ale statelor europene, statuând astfel, asupra normelor europene în materie.

Referitor la cea de-a doua problemă abordată, anume **protecţia copiilor**, precizăm că aceasta, dincolo de intrarea ei sub incidenţa condiţiilor politice statuate la nivelul Uniunii Europene în privinţa **respectării drepturilor omului,** mai este abordată, distinct, **în contextul politicilor comunitare destinate Justiţiei şi Afacerilor Interne - cel de-al doilea pilon comunitar,** exclusiv însă sub aspectul ***exploatării sexuale.***

Amintim în acest sens, **Acţiunea comună a Consiliului nr.97/154/JAI** din 24 februarie 1997, referitoare la lupta împotriva traficului de fiinţe umane şi a exploatării sexuale a copiilor, document comunitar ce se regăseşte, distinct, şi în cadrul **Programului Naţional de Armonizare Legislativă cu Reglementările Uniunii Europene pe anul 2001,** în vederea preluării acestuia, prin amendarea Codului penal.

Potrivit acestei Acţiuni comune, în scopul ameliorării cooperării judiciare în lupta împotriva traficului de fiinţe umane şi a **exploatării sexuale a copiilor**, fiecare stat membru se angajează, în respectul regulilor lor constituţionale şi a tradiţiilor juridice să-şi reconsidere

legislația națională, mai cu seamă prin combaterea următoarelor fapte: incitarea sau constrângerea unui copil de a întreține activități sexuale ilegale; exploatarea unui copil în scopuri de prostituție sau alte practici sexuale ilegale; exploatarea copiilor în scopul producerii de spectacole sau ca material cu caracter pornografic, înțelegând producerea, vânzarea, distribuirea sau alte forme de traficare a unui material de acest tip ori deținerea acestuia. Mai mult se recomandă incriminarea ca infracțiuni penale a unora dintre aceste fapte.

Din acest punct de vedere, apreciem că, deşi proiectul de lege nu acoperă integral toate aceste probleme vizate de **Acțiunea Comună**, având un obiect de reglementare derivat, totuşi el este de natură a asigura o protecție sporită copiilor, prin înăsprirea unor pedepse ori prin incriminarea altor fapte săvârşite asupra minorilor, precum violul, corupția sexuală, existând o **armonizare a prevederilor proiectului cu normele europene în spiritul politicilor comunitare.**

În concluzie se poate afirma că proiectul, fără a prezenta conotații comunitare directe, **se înscrie în spiritul recomandărilor formulate de Comisia Europeană, respectiv al celor ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, precum şi al documentelor comunitare cu caracter orientativ,** conducând implicit la alinierea în domeniu a legislației României la standardele europene.

3. Pe fond, semnalăm că prin modificarea alin.3 al art.201 a dispărut definiția infracțiunii de "perversiune sexuală" care formează însăşi obiectul articolului.

Pentru ca textul să nu opereze cu un concept nedefinit, sugerăm menținerea textului actual al respectivului alineat, evident fără referirea la art.200.

În acest context, semnalăm şi faptul că proiectul, deşi propune corect abrogarea art.200, păstrează sancționarea relațiilor homosexuale potrivit art.201 referitor la perversiunile sexuale dacă, potrivit alin.1, acestea au fost **săvârşite în public** sau dacă au produs **scandal public**. Or, aceste două situații,prin caracterul lor subiectiv, au suscitat multiple obiecțiuni. Pe de altă parte, dacă ținem seama de înțelesul expresiei "în public", astfel cum este precizat în art.152 lit.d) din Codul penal, oricând relațiile homosexuale **consimțite** pot fi pedepsite dacă au loc într-o reuniune de mai multe persoane, care nu poate fi considerată că are caracter de familie, tocmai datorită naturii relațiilor dintre persoanele participante.

II. În ce priveşte redactarea

1. La **titlul** proiectului, din considerente de ordin gramatical, în loc de "Codului", trebuie scris "Codul".

2. La **art.I**, este necesar să fie menţionate data şi numărul Monitorului Oficial în care s-a republicat Codul penal. De asemenea, având în vedere că, după republicare, Codul penal a suferit mai multe modificări şi completări, în cuprinsul art.I ar trebui inserată sintagma "cu modificările şi completările ulterioare". Propunem, de aceea, reformularea părţii dispozitive a art.I, astfel:

"Art.I. - Codul penal al României, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.65 din 16 aprilie 1997, cu modificările şi completările ulterioare, se modifică şi se completează după cum urmează:".

3. Deoarece proiectul vizează atât modificarea, cât şi completarea Codului penal, pentru a răspunde exigenţelor normelor de tehnică legislativă, părţile dispozitive ale punctelor 1, 2, 4 şi 7 ale articolului I ar trebui redactate, cu titlu de exemplu, astfel:

"2. Articolul 198 **se modifică** şi va avea următorul cuprins:".

4. La pct.5 al art.I, cuvintele "care devine" trebuie eliminate.

5. Având în vedere că textul propus la pct.6 pentru art.202 păstrează ca atare conţinutul primelor două alineate - intervenţia legislativă având în vedere, de fapt, doar completarea acestuia cu un nou alineat - propunem reformularea părţii dispozitive a pct.6, astfel:

"6. Articolul 202 se completează cu un nou alineat, cu următorul cuprins:".

În continuare va fi redat doar textul propus de iniţiator pentru alin.(3).

6. Având în vedere numeroasele modificări şi completări aduse Codului penal după republicarea din 1997, sugerăm completarea proiectului de lege cu un articol III în care să se prevadă o nouă republicare a codului.

p. PREŞEDINTE
Dragoş ILIESCU

CONSILIUL LEGISLATIV * PREŞEDINTE *

Bucureşti
Nr. 538/08.06.2001

MINISTERUL JUSTIȚIEI

NOTĂ

referitoare la Avizul Consiliului Legislativ nr.538 din 08.06.2001 privind proiectul de Lege pentru modificarea şi completarea unor dispoziții din Codul penal referitoare la infracțiuni privind viața sexuală

Consiliul Legislativ avizează favorabil proiectul de Lege pentru modificarea şi completarea unor dispoziții din Codul penal referitoare la infracțiuni privind viața sexuală, formulând, însă, unele observații şi propuneri.

Dintre remarcile cu caracter general privind proiectul de lege subliniate de Consiliul Legislativ (punctele 1 şi 2 ale Avizului), menționăm aprecierea că există „o armonizare a prevederilor proiectului cu normele europene în spiritul politicilor comunitare", precum şi concluzia că „proiectul se înscrie în spiritul recomandărilor formulate de Comisia Europeană, respectiv al celor ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, precum şi al documentelor comunitare cu caracter orientativ".

Observațiile şi propunerile privind redactarea proiectului de lege (punctul II al Avizului) sunt justificate şi deci de acceptat.

Cu privire la observația de la punctul 3 din Aviz, care se referă la art.201, arătăm următoarele:

Observația Consiliului Legislativ priveşte în primul rând eliminarea alin.3 al art.201, care defineşte „actele de perversiune sexuală", considerându-se necesară menținerea acestuia, însă fără referirea la art.200, abrogat prin proiect.

Considerăm că menținerea alin.3 în art.201, fără partea finală care exclude din noțiunea de „acte de perversiune sexuală" relațiile sexuale

între persoane de acelaşi sex, ar însemna că, deşi se abrogă art.200, relațiile sexuale între persoane de acelaşi sex ar putea fi sancționate în baza art.201, ca acte de perversiune sexuală, ele nemaifiind excluse expres din această categorie prin textul de lege, ca în prezent.

De altfel, alin.3 al art.201 în redactarea în vigoare a dat loc la discuții, textul lăsând să se înțelcagă că actele sexuale între persoane de acelaşi sex sunt „acte nefireşti în legătură cu viața sexuală".

Textul art.201, în redactarea proiectului, exclude orice posibilitate ca actele sexuale între persoane de acelaşi sex să fie calificate ca acte de perversiune sexuală, deoarece în concepția proiectului, actele homosexuale sunt considerate acte fireşti care sunt puse pe acelaşi plan cu actele între persoane de sex diferit, folosindu-se în mod constant sintagma „act sexuale, de orice natură, cu o persoană de sex diferit sau de acelaşi sex".

Prin urmare actele sexuale între persoane de acelaşi sex nu pot fi încadrate în art.201 în redactarea proiectului, indiferent dacă sunt săvârşite sau nu în public ori dacă produc sau nu scandal public.